

ዳኞች፡- ተገኔ ጌታነህ

መንበረፀሐይ ታደሰ

ዓብዱልቃድር መሐመድ

ፀጋዬ አስማማው

ዓሊ መሐመድ

አመልካች፡- የኢትዮጵያ ንግድ ባንክ ነገረፈጅ ደረጀ ባዩ - ቀረቡ

ተጠሪ፡- 1ኛ. አቶ ሞሃ ነጋሽ አልቀረቡም

2ኛ. ጣና ትራንስፖርት ኃላፊነቱ የተወሰነ የግል ማህበር

ጠበቃ አቶ አምሳለፀሐይ - ቀረቡ

መዝገቡ የተቀጠረው ለምርመራ ነበር መዝገቡን መርምረን የሚከተለውን ፍርድ ሰጥተናል፡፡

ፍ ር ድ

ጉዳዩ የቀረበው አመልካች ሐምሌ 9 ቀን 2000 ዓ.ም በዕሉፍ ባቀረበው የሰበር አቤቱታ የፌዴራል ከፍተኛ ፍርድ ቤት በመዝገብ ቁጥር 62713 ግንቦት 13 ቀን 2000 ዓ.ም የሰጠው ትዕዛዝና የፌዴራል ጠቅላይ ፍርድ ቤት የይግባኝ ችሎት በመዝገብ ቁጥር 38688 ሰኔ 25 ቀን 2000 ዓ.ም የሰጠው ትዕዛዝ መሠረታዊ የሕግ ስህተት ያለበት ስለሆነ በሰበር ታይቶ እንዲታረምልኝ በማለት በማመልከቱ ነው፡፡

ክርክሩ በመጀመሪያ የታየው በከፍተኛ ፍርድ ቤት ነው፡፡ በከፍተኛው ፍርድ ቤት አንደኛ ተጠሪ ሁለተኛው ተጠሪ በፍርድ የተወሰነበትን ብር 2,957,935.30 /ሁለት ሚሊዮን ዘጠኝ መቶ ሃምሳ ሰባት ሺ ዘጠኝ መቶ ሰላሳ አምስት ብር ከሰላሳ ሣንቲም/ ከህጋዊ ወለድ ጋር እንዲከፍል የአፈፃፀም ትዕዛት ይሰጥልኝ በማለት ጠይቋል፡፡ የከፍተኛው ፍርድ ቤትም በአንደኛ ተጠሪና ሁለተኛ ተጠሪ ያቀረበውን ክርክር ከመረመረ በኋላ ሁለተኛው ተጠሪ በአቢሲኒያ ባንክ አክሲዮን ማህበር ያለው የአክሲዮን ድርሻ በሃራጅ ተሸጦ በፍርድ ለተሰወሰነበት ዕዳ መክፈያ እንዲሆን ትዕዛዝ ሰጥቷል፡፡ ከዚህ በኋላ አንደኛና ሁለተኛ ተጠሪ በፍርድ ቤት የተጀመረውን የአፈፃፀም ክርክር ከፍርድ ቤት ውጭ በስምምነት ለመጨረስ ተስማምተዋል፡፡ አንደኛ ተጠሪና ሁለተኛው ተጠሪ በአቢሲኒያ ባንክ አክሲዮን ማህበር ያለውን ጠቅላላ ዋጋቸው 1,427,150 /አንድ ሚሊዮን አራት መቶ ሃያ ሰባት ሺ አንድ መቶ ሃምሳ ብር/ የሆነ የአክሲዮን ድርሻዎች በዕዳ መክፈያነት በአንደኛ ተጠሪ እንዲተላለፍ እንደዚሁም ሁለተኛው ተጠሪ እንደ አውሮፓውያን አቆጣጠር 2006/2007 ከአክሲዮን ድርሻ ያገኘው ዲቪደንድ በዕዳ መክፈያነት ለአንደኛው ተጠሪ እንዲተላለፍ ተስማምተዋል፡፡ አንደኛና ሁለተኛ ተጠሪ ይህንን ስምምነታቸውን ለፍርድ ቤቱ አቅርበዋል፡፡ የአፈፃፀሙን ክርክር የያዘው ፍርድ ቤትም የአቢሲኒያ ባንክ አክሲዮን ማህበር በስምምነታቸው መሠረት እንዲፈፀም ትዕዛዝ ሰጥቷል፡፡

የአፈፃፀም ክርክሩ በዚህ ሂደት ላይ እያለ አመልካች በክርክሩ ጣልቃ ገብቶ መብቱን ለማስከበር እንዲፈቀድለት አመልክቷል፡፡ አመልካች አንደኛ ተጠሪና ሁለተኛ ተጠሪ ባደረጉት ስምምነት ፍርድ ቤቱ ለሁለተኛው ተጠሪ ዕዳ መክፈያነት እንዲውል ትዕዛዝ የሰጠበት ሁለተኛው ተጠሪ በአቢሲኒያ ባንክ አክሲዮን ማህበር ያለው የአክሲዮን ድርሻና ሁለተኛ ተጠሪ ከአክሲዮን ድርሻው መሠረት እንደ አውሮፓውያን አቆጣጠር 2006/2007 ዓ.ም የሚከፈለው ዲቪደንድ እና ሌሎች ተያያዥነት ያላቸው መብቶች ላይ የቅድሚያ መብት አለኝ፡፡ ሁለተኛው ተጠሪ በአቢሲኒያ ባንክ አክሲዮን ማህበር

ያለው የአክሲዮን ድርሻ ሚና ትሬዲንግ ኃላፊነቱ የተወሰነ የግል ማህበር እና ስታር ቢዝነስ ግሩፕ ኃላፊነቱ የተወሰነ የግል ማህበር ለወሰዱት አሸር ድራፍት ብድር በመያዣነት ይገደባሉ። የሁለተኛው ተጠሪ የአክሲዮን ድርሻ በመያዣነት የተያዘ መሆኑ በአቢሲኒያ ባንክ አክሲዮን ማህበር የአክሲዮን መዘገብ ውስጥ ተመዘግቧል። የሁለተኛው ተጠሪ የአክሲዮን ስርተፊኬትም በእጃችን ይገኛል። ስለሆነም ፍርድ ቤቱ ሁለተኛ ተጠሪ በአቢሲኒያ ባንክ አክሲዮን ማህበር ያለው የአክሲዮን ድርሻና ዲቪደንድ ለአንደኛ ተጠሪ ዕዳ መክፈያነት ወደ አንደኛው ተጠሪ እንዲተላለፍ የሰጠውን የአፈፃፀም ትዕዛዝ ይሰርዝልን በማለት አመልክቷል።

አመልካች በአፈፃፀም ክርክሩ ጣልቃ ለመግባት ካቀረበው ማመልከቻ ጋር በማያያዝ የዕሉፍ ማስረጃዎች አቅርቧል። አመልካች ክርክሩን ለማስረጃት ሚና ትሬዲንግ ኃላፊነቱ የተወሰነ የግል ማህበር አመልካች የአሸር ድራፍት ብድር እንዲፈቀድለት ላቀረበው ጥያቄ መያዣ ይሆን ዘንድ ሁለተኛ ተጠሪ አቢሲኒያ ባንክ አክሲዮን ማህበር ካለው የአክሲዮን ድርሻ ዋጋቸው 475,000 (አራት መቶ ሰባ አምስት ሺ ብር) የሆኑ የአክሲዮን ድርሻዎችንና ሌሎች ስምንት ሰዎች በአቢሲኒያ ባንክ ያላቸውን የአክሲዮን ድርሻ በመያዣነት ያቀረበ መሆኑን ገልጾ የፃፈው ደብዳቤ ከነ አባሪው

- አመልካች ሚና ትሬዲንግ ኃላፊነቱ የተወሰነ የግል ማህበር በአሸር ድራፍት ብድር ለወሰደው 40,000,000 (አርባ ሚሊዮን ብር) መያዣ እንደሆነ ሁለተኛ ተጠሪ በአቢሲኒያ ባንክ አክሲዮን ማህበር ካለው የአክሲዮን ድርሻ ዋጋቸው 475,000 (አራት መቶ ሰባ አምስት ሺ ብር) የሆኑ የአክሲዮን ድርሻዎችንና የሌሎች ስምንት ሰዎች የአክሲዮን ድርሻዎች በመያዣነት የያዘ በመሆኑ የአክሲዮን ድርሻዎቹ አመልካች በመያዣነት የያዛቸው መሆኑ በአክሲዮን መመዘገቢያ መዘገብ እንዲመዘገብለት ለአቢሲኒያ ባንክ አክሲዮን ማህበር የፃፈው ደብዳቤ፤
- የአቢሲኒያ ባንክ አክሲዮን ማህበር አመልካች ለሚና ትሬዲንግ ኃላፊነቱ የተወሰነ የግል ማህበር ለሰጠው የአሸር ድራፍት ብድር በመያዣነት የያዛቸው የሁለተኛው ተጠሪና የሌሎች ስምንት ሰዎች የአክሲዮን ድርሻዎች አመልካች በመያዣነት የያዛቸው መሆኑ በአክሲዮኖች መመዘገቢያ መዘገብ የተመዘገበና ለሶስተኛ ወገን የማይተላለፍ መሆኑን በማረጋገጥ ለአመልካች በአድራሻው የፃፈውንና ለሁለተኛው ተጠሪ ግልባጭ የተደረገ ደብዳቤ፤
- ሚና ትሬዲንግ ኃላፊነቱ የተወሰነ የግል ማህበር ከአመልካች ብር 40,000,000 (አርባ ሚሊዮን ብር) የአሸር ድራፍት ብድር የወሰደበት የብድር ውልና ሚና ትሬዲንግ ኃላፊነቱ የተወሰነ የግል ማህበር በአሸር ድራፍት የወሰደውን ብድር ከነ ወለዱ ያልከፈለ መሆኑን የሚያረጋግጥ ደብዳቤ፤
- አመልካች ስታር ቢዝነስ ግሩፕ ኃላፊነቱ የተወሰነ የግል ማህበር ብር 10,000,000 /አስር ሚሊዮን ብር/ በአሸር ድራፍት ብድር ሲወሰድ ሁለተኛው ተጠሪ በአቢሲኒያ ባንክ አክሲዮን ማህበር ካለው የአክሲዮን ድርሻ ዋጋቸው 600,000 /ስድስት መቶ ሺ ብር/ የሆኑ አክሲዮኖች በመያዣነት ያስያዘና መያዣው በመሆኑ በአክሲዮን መመዘገቢያ መዘገብ እንዲመዘገብለት ለአቢሲኒያ ባንክ አክሲዮን ማህበር የፃፈው ደብዳቤ፤
- አቢሲኒያ ባንክ አክሲዮን ማህበር አመልካች ለስታር ቢዝነስ ግሩፕ ኃላፊነቱ የተወሰነ የግል ማህበር ለሰጠው የአሸር ድራፍት ብድር በመያዣነት የያዛቸው የሁለተኛ ተጠሪ በአቢሲኒያ ባንክ አክሲዮን ማህበር ያለው ዋጋቸው 600,000 /ስድስት መቶ ሺ ብር/ የሆኑ የአክሲዮን ድርሻዎች በመያዣነት የተያዙ መሆኑ በአክሲዮን መመዘገቢያ መዘገብ የተመዘገበ መሆኑንና ለሌሎች ሶስተኛ ወገኖች እንደማይተላለፉ በማረጋገጥ ለአመልካች በአድራሻው የፃፈውና ለሁለተኛው ተጠሪ ግልባጭ የተደረገ ደብዳቤ፤
- በአመልካች እጅ የሚገኘውን ሁለተኛው ተጠሪ በአቢሲኒያ ባንክ አክሲዮን ማህበር ያለው የአክሲዮን ድርሻ ማረጋገጫ ስርተፊኬትና አመልካች ሁለተኛው ተጠሪ በአቢሲኒያ ባንክ አክሲዮን ማህበር ያለውን የአክሲዮን ድርሻ በመያዣነት መያዙን ገልጾ ሁለተኛው ተጠሪ የሚደርሰው ዲቪደንድ ለአመልካች ተክፋይ የሚሆንበትን ሁኔታ እንዲመቻች ለአቢሲኒያ ባንክ አክሲዮን ማህበር በአድራሻው የፃፈውና ለሁለተኛው ተጠሪ ግልባጭ የተደረገ ደብዳቤ፤
- አቢሲኒያ ባንክ አክሲዮን ማህበር የባለአክሲዮኖች አስረኛ መደበኛ ጠቅላላ ስብሰባ የሚካሄድ መሆኑንና ሁለተኛው ተጠሪ ያሉት አርባ ሶስት የአክሲዮን ድርሻዎች በአመልካች በመያዣነት የተያዙ መሆኑ አመልካች ካልፈቀደለት በስብሰባው ላይ ለመገኘትና ድምፅ ለመስጠት የማይችል መሆኑ በንግድ ሕግ ቁጥር 329/1/ የተደነገገ መሆኑን ገልጾ ሁለተኛው ተጠሪ በስብሰባው ለመገኘትና ድምፅ ለመስጠት ከአመልካች ውክልና ይዞ መቅረብ እንዳለበት ለሁለተኛ ተጠሪ በአድራሻው የፃፈው እና ለአመልካች ግልባጭ ያደረገውን ደብዳቤ፤

- ሁለተኛው ተጠሪ በአቢሲኒያ ባንክ አክሲዮን ማህበር ያለውንና ዋጋቸው 1,075,000 /አንድ ሚሊዮን ሰባ አምስት ሺ ብር/ የሆነ አርባ ሶስት አክሲዮኖች ስታር ቢዝነስ ግሩፕ ኃላፊነቱ የተወሰነ የግል ማህበርና ሚና ትሬዲንግ ኃላፊነቱ የተወሰነ የግል ማህበር ለወሰዱት ብድር በዋስትና ያስያዘ መሆኑን በመግለፅ፣ ከባለአክሲዮኖች ጠቅላላ ጉባኤና ሌሎች ስብሰባዎች በመካፈል ድምፅ ለመስጠት እንዲፈቅድልንና ለአቢሲኒያ ባንክ አክሲዮን ማህበር ደብዳቤ እንዲጻፍልን በማለት ለአመልካች የፋይውን ደብዳቤ በማስረጃነት አያይዞ አቅርቧል።

የአመልካች ማመልከቻና ማስረጃ ለተጠሪዎች ደርሷቸው ተጠሪዎች በተናጠል የመከላከያ መልስና ማስረጃ አቅርበዋል። አንደኛ ተጠሪ ባቀረበው የዕቅድ ክርክር ሚና ትሬዲንግ ኃላፊነቱ የተወሰነ የግል ማህበር ከአመልካች የአብሮ ድራፍት ብድር ሲወስድ ሁለተኛው ተጠሪ በአቢሲኒያ ባንክ አክሲዮን ማህበር ያለውን የአክሲዮን ድርሻ በመያዣነት አላስያዘም። አመልካች ከሁለተኛ ተጠሪ ጋር የፍታብሔር ሕግ ቁጥር 2828 ንዑስ አንቀፅ 2 መሠረት የመያዣ ውል ያተዋዋለ መሆኑን የሚያስረዳ የዕቅድ ማስረጃ አላቀረበም። አመልካች ከሚና ትሬዲንግ ኃላፊነቱ የተወሰነ የግል ማህበርና ለአቢሲኒያ ባንክ አክሲዮን ማህበር ጋር በተለያዩ ጊዜ ያደረጋቸው መጻፍቶች በአመልካችና በሁለተኛ ተጠሪ መካከል የመያዣ ውል አያቋቁሙም። አመልካች ሁለተኛ ተጠሪ በአቢሲኒያ ባንክ አክሲዮን ማህበር ያለውን የአክሲዮን ድርሻ የህጉን ፎርማሊቲ በማሟላት በመያዣነት ያልያዘ መሆኑን በማመን የአመልካች የክሬዲት አገልግሎትና የሕግ አገልግሎት በተጻፏቸው ደብዳቤዎች አረጋግጧል። ስለሆነም አመልካች በሁለተኛው ተጠሪ የአክሲዮን ድርሻ ላይ የቀዳሚነት መብት አለኝ በማለት ያቀረበው ጥያቄ ውድቅ ይደረግልኝ በማለት ተከራክሯል።

ሁለተኛው ተጠሪ በበኩሉ ሚና ትሬዲንግ ኃላፊነቱ የተወሰነ የግል ማህበር እና ስታር ቢዝነስ ግሩፕ ኃላፊነቱ የተወሰነ የግል ማህበር ለወሰዱት የአብሮ ድራፍት ብድር እኔ በአቢሲኒያ ባንክ አክሲዮን ማህበር ያለኝን የአክሲዮን ድርሻ በመያዣነት ለማስያዝ ከአመልካች ጋር ያደረግሁት የመያዣ ውል የለም። እኔ በአቢሲኒያ ባንክ አክሲዮን ማህበር ያለኝን የአክሲዮን ድርሻ አመልካች በመያዣነት እንዲይዝ አልተስማማሁም። አመልካች ከእኔ ፍላጎትና ፈቃድ ውጭ የአብሮ ድራፍት ብድር ከወሰዱት የንግድ ድርጅቶችና ከአቢሲኒያ ባንክ ጋር በመጻፍ የአክሲዮን ድርሻዎቹን በመያዣነት ይገባሉ በማለት የቀዳሚነት መብት እንዲረጋገጥለት የሚያቀርበው ጥያቄ ተገቢ አይደለም። በማለት ተከራክሯል። አንደኛና ሁለተኛ ተጠሪ በተናጠል ያቀረቡትን ክርክር ያስረዳልናል በማለት፡-

- የኢትዮጵያ ንግድ ባንክ አንዋር ቅርንጫፍ ምክትል ሥራ አስኪያጅ እና ዋና ሥራ አስኪያጅ የሁለተኛው ተጠሪና የሌሎች ስምንት ሰዎች የአክሲዮን ድርሻ በመያዣ የተያዙበትን አግባብ፣ አስተያየት የተለዋወጡበት የውሰጥ ሚሞ
- የኢትዮጵያ ንግድ ባንክ ሕግ አማካሪ ዋና ክፍል ለባንኩ ዋና ሥራ አስኪያጅ የሰጠው የሕግ አስተያየት /የውስጥ መጻፍታዊ ሚሞ/ እና አቢሲኒያ ባንክ አክሲዮን ማህበር አመልካች በመያዣና የያዛቸውን፣ የአክሲዮን ድርሻዎች በሚመለከት ከአክሲዮን ባለድርሻዎቹ እያቀረቡ ያሉ ጥያቄዎችን በመግለፅ አመልካች ተገቢውን እንዲፈፅም ለመጠየቅ የፋይውን ደብዳቤ በማስረጃነት አቅርበዋል።

የሥር ፍርድ ቤት የአመልካችን ማመልከቻና ማስረጃ እንደዚሁም ተጠሪዎች ያቀረቡትን መከላከያና ማስረጃ ከመረመረ በኋላ አመልካች ሁለተኛ ተጠሪ በአቢሲኒያ ባንክ ያለውን የአክሲዮን ድርሻ በመያዣነት የያዘ መሆኑን ለማስረዳት ያቀረባቸው ማስረጃዎች በአመልካችና በተጠሪ መካከል በፍታብሔር ሕግ ቁጥር 2828 ንዑስ አንቀፅ 2፣ በፍታብሔር ሕግ ቁጥር 1725 እና በፍታብሔር ሕግ ቁጥር 1727 ድንጋጌዎች መሠረት የመያዣ ውል የተደረገ መሆኑን አያስረዱም። ስለሆነም አመልካች በሁለተኛው ተጠሪ በአቢሲኒያ ባንክ አክሲዮን ማህበር ባለው የአክሲዮን ድርሻ ላይ የመያዣና የቅድሚያ መብት የለውም በማለት ትዕዛዝ ሰጥቷል።

አመልካች በዚህ ትዕዛዝ ቅር በመሰኘት ይግባኝን ለፌዴራል ጠቅላይ ፍርድ ቤት የፍታብሔር ችሎት አቅርቧል። ይግባኝ ሰሚ ችሎቱም የሥር ፍርድ ቤት ትዕዛዝ የሚነቀፍበት ምክንያት የሌለ መሆኑን በግለፅ የአመልካችን ይግባኝ ሰርዞታል። አመልካች በሥር ፍርድ ቤትና በይግባኝ ሰሚው ችሎት የተሰጠው ትዕዛዝ መሠረታዊ የሕግ ስህተት አለበት። ሁለተኛው ተጠሪ በአቢሲኒያ ባንክ አክሲዮን ማህበር ያለውን የአክሲዮን ድርሻ ሚና ትሬዲንግ ኃላፊነቱ የተወሰነ የግል ማህበርና ስታር ቢዝነስ ግሩፕ ኃላፊነቱ የተወሰነ የግል ማህበር ለወሰዱት የአብሮ ድራፍት ብድር በመያዣነት ያስያዘ መሆኑን በግልፅ በማመን በባለአክሲዮኖች ጠቅላላ ጉባኤ ላይ ለመሳተፍና ድምፅ ለመስጠት የውክልና ደብዳቤ እንዲጻፍለት አመልካችን የጠየቀበት ደብዳቤ በማስረጃነት ቀርቧል። ሁለተኛ ተጠሪ በአቢሲኒያ ባንክ ያለው የአክሲዮን ድርሻ በመያዣነት የተያዘ መሆኑንና በአክሲዮን መመዝገቢያ መዝገብ የመዘገበ መሆኑን የሚያስረዳ ማስረጃ

አቅርቦናል። ሁለተኛ ተጠሪ በአቢሲኒያ ባንክ አክሲዮን ማህበር ያለውን የአክሲዮን ድርሻ የሚያረጋግጠው የአክሲዮን ሰርተፊኬት እሴት ሁን በእጃችን እንደሚገኝ አስረድተናል። የሥር ፍርድ ቤት የአክሲዮን ድርሻ በመያዣነት የሚያዘቡትን ልዩ ሁኔታ ማያገናዝብ አግባብነት የሌላቸውን የፍታብሔር ሕግ ድንጋጌዎች በመጥቀስና በመተርጎም የሰጠው ትዕዛዝ መሠረታዊ የሕግ ስህተት አለበት። ይግባኝ ሰሚ ችሎትም ይህንን መሠረታዊ የሕግ ስህተት ያለበትን የሥር ፍርድ ቤት ትዕዛዝ አዕንቷል። ስለሆነም ጉዳዩ በሰበር ታይቶ እንዲታረምልኝ በማለት አመልክቷል።

ተጠሪዎች በተናጠል በሰጡት መልስ አመልካች የአብሮ ድራፍት ብድር ሲሰጥ ሁለተኛው ተጠሪ በአቢሲኒያ ባንክ አክሲዮን ማህበር ያለውን የአክሲዮን ድርሻ በዋስትና ለማስያዝ ከአመልካች ጋር አልተዋዋለም። አመልካች ከሁለተኛው ተጠሪ ጋር በፍታብሔር ሕግ ድንጋጌዎች መሠረት የተዋዋለው የመያዣ ውል በሌለበት ሁኔታ አመልካች የሚያቀርበው የቀዳሚነት ጥያቄ የሕግ ድጋፍ የለውም። አመልካች የአክሲዮን ድርሻ ማረጋገጫ ሰርተፊኬቱን በእጁ ያስገባው ከሁለተኛው ተጠሪ ፈቃድና ፍላጎት ውጭ ነው። ስለዚህ አመልካች ያቀረባቸው የፅሁፍ ማስረጃዎች በአመልካችና በሁለተኛው ተጠሪ መካከል የመያዣ ውል ያለ መሆኑን ስለማያስረዱ የሥር ፍርድቤትና ይግባኝ ሰሚው ችሎት የሰጡት ትዕዛዝ መሠረታዊ የሆነ የሕግ ስህተት የለበትም። ሰበር ችሎት የአመልካችን አቤቱታ ውድቅ ያደርግልን በማለት ተከራክረዋል። አመልካች የመልስ መልስ አቅርቧል።

አመልካችና ተጠሪዎች ለሰበር በፅሁፍ ካቀረቡት ክርክር በተጨማሪ ችሎቱ የአመልካች ነገረ ፈጅና የተጠሪዎች ጠበቆች የቃል ክርክር ሰምቷል። የአመልካች ነገረ ፈጅ ሚና ትሬዲንግ ኃላፊነቱ የተወሰነ የግል ማህበርና ስታር ቢዝነስ ግሩፕ ኃላፊነቱ የተወሰነ የግል ማህበር ለወሰዱት አብሮ ድራፍት ብድር ሁለተኛው ተጠሪ በአቢሲኒያ ባንክ አክሲዮን ማህበር ያለውን የአክሲዮን ድርሻ በንግድ ሕግ ድንጋጌዎች መሠረት በአክሲዮን መመዘገቢያ መዝገብ አስመዘገቡን ይዘናል። ሁለተኛው ተጠሪም ይህንን በማመን የፃፈው ደብዳቤ አለ። ስለዚህ የሥር ፍርድ ቤት የአክሲዮን ድርሻ በፍታብሔር ሕግ ቁጥር 2828(2) መሠረት አልተያዘም በማለት የሰጠው የሕግ ትርጉም መሠረታዊ የህግ ስህተት አለበት የሚል ይዘት ያለው ሰፊ የቃል ክርክር አቅርቧል።

በተናጠል የቃል ክርክራቸውን ያሰሙት የአንደኛና የሁለተኛ ተጠሪ ጠበቆች በበኩላቸው አመልካች ለሰጠው የአብሮ ድራፍት ብድር ሁለተኛው ተጠሪ በአቢሲኒያ ባንክ ያለው የአክሲዮን ድርሻ በመያዣነት ለማስያዝ ያደረገው ስምምነት የለም። ሁለተኛው ተጠሪ በባለአክሲዮኖች ስብሰባ ለመካፈል አመልካችን በፅሁፍ የጠየቁበት ደብዳቤ በስህተት የተፃፈ ደብዳቤ ነው። አመልካችም በስህተት የፃፍነው መሆኑን፣ አውቆ ዋናውን ደብዳቤ መልሶ ለሁለተኛው ተጠሪ ሰጥቶታል። ስለሆነም የሕጉን መስፈርት የሚያሟላ የመያዣ ውል ሳይኖር አመልካች ሁለተኛው ተጠሪ በአቢሲኒያ ባንክ አክሲዮን ማህበር ባለው የአክሲዮን ድርሻ ላይ የቀረበውን የቀዳሚነት የሥር ፍርድ ቤትና ይግባኝ ሰሚው ችሎት ውድቅ ማድረጋቸው ተገቢ ነው። ትዕዛዙ መሠረታዊ የሕግ ስህተት የለበትም የሚል ይዘት ያለው ሰፊ የቃል ክርክር አቅርቦዋል።

በሥር ፍርድ ቤት አመልካችና ተጠሪዎች ያደረጉት ክርክር የሥር ፍርድ ቤት ይግባኝ ሰሚው ችሎት የሰጠው ትዕዛዝና በሰበር አመልካችና ተጠሪዎች በፅሁፍና በቃል ያደረጉት ክርክር በአጭሩ ከላይ የተገለፀው ሲሆን እኛም ጉዳዩን መርምናል። ጉዳዩን እንደመረመርነው የአክሲዮን ድርሻ በመያዣነት ለመያዝ የሚደረገው የመያዣ ውል ሌሎች ግዙፍነት ያላቸው ተንቀሳቃሽ ንብረቶች ለመያዝ በሚያስፈልገው ፎርማሊቲ መሠረት መፈፀም አለበት ወይ? የሚለው ነጥብ የክርክሩ መሠረታዊ ጭብጥ ሆኖ አግኝተነዋል።

1. ከላይ የተያዘውን ጭብጥ ለመወሰን በመጀመሪያ የፍታብሔር ሕጉ፣ ስለ መያዣ ውል /ኛሌጅ/ የደነገጋቸውን ድንጋጌዎች ባህሪና የተፈፃሚነት ወሰን፣ በዝርዝር መመርመር ያስፈልጋል። የፍታብሔር ሕጉ ግዙፍነት ያላቸው ተንቀሳቃሽ ንብረቶች በመያዣ ስለሚያዘቡት ሁኔታ የመያዣው ውጤትና ሌሎች ተያያዥነት ያላቸው ጉዳዮች ከፍታብሔር ሕግ ቁጥር 2825 እስከ ፍታብሔር ሕግ ቁጥር 2862 በዝርዝር ደንግጓል። የፍታብሔር ሕጉ ግዙፍነት ያላቸውን ተንቀሳቃሽ ንብረቶች ብቻ ሳይሆን የገንዘብ መጠየቂያ ሰነዶች እና ሌሎች ግዙፍ ያልሆኑ ሃብቶች በመያዣነት ማስያዝ እንደሚቻል ይደነግጋል። የፍታብሔር ሕጉ የገንዘብ መጠየቂያ ሰነዶች /ክሌምስ/ እና ግዙፍ ያልሆኑ ሌሎች ሃብቶች /ኢንታጀብልስ/ በመያዣነት ስለሚያዘቡት ሁኔታና መያዣው ስለሚያስከትለው ውጤት ገዥ የሆኑ ልዩ ድንጋጌዎችን ከፍታብሔር ሕግ ቁጥር 2863 እስከ ፍታብሔር ሕግ ቁጥር 2874 ይደነግጋል።

የአክሲዮን ድርሻ አንድ የተፈጥሮ ወይም ሕግ ወለድ ሰው ካፒታሉ አስቀድሞ በታወቀ በአክሲዮን በተከፋፈለና ለዕዳውም ንብረቱ ብቻ ዋስትና በመሆኑ የአክሲዮን ማህበር ውስጥ ያሉትን አክሲዮኖች ብዛትና ዋጋ የሚያረጋግጥ ነው። አንድ ባለ አክሲዮን በአክሲዮን ማህበሩ ውስጥ በባለቤትነት የያዛቸው አክሲዮኖች ግዙፍ ያልሆኑ ሃብቶች ናቸው። በአገራችን ዕውቅና እና ጥበቃ የተሰጣቸው ሁለት አይነት አክሲዮኖች እንዳሉ የንግድ ሕግ ቁጥር 325 ንዑስ አንቀጽ 1 ይደነግጋል።

የመጀመሪያው አይነት አክሲዮን ለአምጭው ተብሎ የተጻፈባቸው አክሲዮኖች ሲሆኑ እነዚህን አክሲዮኖች ለሌላ ሰው ለማስተላለፍም ሆነ በመያዣነት ለመያዝ እንደማንኛውም ተላላፊ የንግድ ወረቀት የአክሲዮን ድርሻ ማረጋገጫ ሰነዱን አሳልፎ በመስጠት ያለአንዳች አይነት አሰራር /ፎርማሊቲ/ ማከናወን እንደሚቻል የንግድ ሕግ ቁጥር 340 ንዑስ አንቀጽ 1 እና ከፍታብሔር ሕግ ቁጥር 2866(2) ድንጋጌ ለመረዳት ይቻላል።

ሁለተኛው አይነት አክሲዮን የባለ አክሲዮኑ ስም የተጻፈበት አክሲዮን ነው። ስም የተጻፈበት አክሲዮን የአክሲዮን ማረጋገጫ ሰነዱን አሳልፎ በመስጠት ብቻ ለማስተላለፍና በመያዣነት ለማስያዝ አይቻልም። ስም የተጻፈበት አክሲዮን ለማስተላለፍም ሆነ በመያዣነት ለማስያዝ አክሲዮኖቹ ለሌላ ሰው የተላለፉ ወይም በመያዣነት የተያዙ መሆኑን በአክሲዮን ማህበሩ ዋና መሥሪያ ቤት በሚገኘው የአክሲዮን መዝገብ ማስመዝገብ እንደሚያስፈልግ ሕግ ቁጥር 341(2) እና የፍታብሔር ሕግ ቁጥር 2865(1) ድንጋጌዎች ለመገንዘብ ይቻላል። ሁለተኛው ተጠሪ በአቢሲኒያ ባንክ አክሲዮን ማህበር ያሉት አክሲዮኖች የሁለተኛው ተጠሪ ስም የተጻፈባቸው አክሲዮኖች መሆናቸውን አመልካች በማስረጃነት ካቀረበው የአክሲዮን ድርሻ ማረጋገጫ ሰርተፊኬት ለመረዳት ይቻላል። የሥር ፍርድ ቤትና ይግባኝ ሰሚው ችሎት ሁለተኛው ተጠሪ በአቢሲኒያ ባንክ አክሲዮን ማህበር ያሉት የአክሲዮን ድርሻዎች እንደማንኛውም ግዙፍነት ያላቸው ተንቀሳቃሽ ንብረት በመቁጠር የፍታብሔር ሕግ ቁጥር 2828 ንዑስ አንቀጽ 2 እና ሌሎች የውል ሕግ ጠቅላላ ድንጋጌዎች መሠረት በማድረግ መወሰናቸው ከጅምሩ በአመልካችና በተጠሪዎች መካከል ያለው ክርክር ግዙፍነት የሌላቸው ሃብቶች (አክሲዮኖች) በመያዣነት መያዝን የሚመለከትና ለጉዳዩም ተፈጻሚነት ያላቸው ከፍታብሔር ሕግ ቁጥር 2863 እስከ ፍታብሔር ሕግ ቁጥር 2874 የተደነገጉትና አግባብነት ያላቸው የንግድ ሕግ ድንጋጌዎች መሆናቸውን ባለማገናዘብ የተሰጠ ሆኖ አግኝተዋል።

2. አመልካች ሁለተኛው ተጠሪ በአቢሲኒያ ባንክ አክሲዮን ማህበር ያሉትን አክሲዮን ድርሻዎች የፍታብሔር ሕግ የገንዘብ መጠየቂያ ሰነዶችና ግዙፍ ያልሆኑ ሌሎች ሃብቶችን ስለማስያዝ በሚለው ክፍል የደነገጋቸው መስፈርቶች በሚሟላት በመያዣነት ይዟቸዋል ወይስ አልያዟቸውም የሚለው በሁለተኛ ደረጃ በመታየት ያለበት ነጥብ ነው። የባለአክሲዮኑ ስም የተጻፈበት የአክሲዮን ድርሻ በመያዝ ሲያዝ የመያዣ ውሉ የሚከናወነው ይህንን መብት በማስተላለፍ በተደነገገው ሥርዓት ወይም /ፎርም/ መሠረት መሆን እንዳለበት ከፍታብሔር ሕግ ቁጥር 2865 ንዑስ አንቀጽ 1 ድንጋጌ ለመገንዘብ ይቻላል። የባለአክሲዮኑ ስም የተጻፈበትን አክሲዮን ለሌላ ሰው ለማስተላለፍ ይህንን በአክሲዮን ማህበሩ ዋና መስሪያ ቤት በሚገኘው የአክሲዮን መዝገብ ማስመዝገብ እንደሚገባ የንግድ ሕግ ቁጥር 341 ንዑስ አንቀጽ 2 ይደነግጋል።

አመልካች የሁለተኛው ተጠሪ ስም የተጻፈባቸውን ሁለተኛው ተጠሪ በአቢሲኒያ ባንክ አክሲዮን ማህበር ያሉት የአክሲዮን ድርሻዎች ለመያዝ ይህንን በሕግ የተደነገገ ፎርማሊቲ ማሟላት ይገባዋል። ሁለተኛው ተጠሪ በአቢሲኒያ ባንክ አክሲዮን ማህበር ካሉት የአክሲዮን ድርሻዎች ውስጥ አመልካች ለሚና ትሬዲንግ ኃላፊነቱ የተወሰነ የግል ማህበር ለሰጠው ብር 40,000,000 /አርባ ሚሊዮን ብር/ አቭር ድራፍት ብድር መያዣ ይሆኑ ዘንድ ብር 475,000 /አራት መቶ ሰባ አምስት ሺ ብር/ ዋጋ ያላቸው አክሲዮኖች በአመልካች በመያዣነት የተያዙ መሆኑና መያዣው በአቢሲኒያ አክሲዮን ማህበር የአክሲዮን መዝገብ የተመዘገበ መሆኑን አቢሲኒያ ባንክ ሚያዚያ 6 ቀን 1992 ዓ.ም ለአመልካች በአድራሻው ለሁለተኛው ተጠሪ በግልባጭ የፃፈው ደብዳቤ ያረጋግጣል። ከዚህ በተጨማሪ እስታር ቢዝነስ ግሩፕ ኃላፊነቱ የተወሰነ የግል ማህበር ከአመልካች በአቭር ድራፍት ለወሰደው ብር 10,000,000 /አስር ሚሊዮን ብር/ መያዣ ይሆኑ ዘንድ ሁለተኛው ተጠሪ በአቢሲኒያ ባንክ አክሲዮን ማህበር ካሉት አክሲዮኖች ዋጋቸው ብር 600,000 /ስድስት መቶ ሺ ብር/ የሆኑ አክሲዮኖችን አመልካች በመያዣነት የያዛቸውና መያዣውም በአቢሲኒያ ባንክ አክሲዮን ማህበር የአክሲዮን መዝገብ የተመዘገበ መሆኑን አቢሲኒያ ባንክ አክሲዮን ማህበር ሚያዚያ 4 ቀን 1992 ዓ.ም ለአመልካች በአድራሻ ለተጠሪ በግልባጭ የፃፈው ደብዳቤ ያስረዳል። ይኸም አመልካች ሁለተኛው ተጠሪ በአቢሲኒያ ባንክ አክሲዮን ማህበር ካለው የአክሲዮን ድርሻ ዋጋቸው 1,075,000 /አንድ ሚሊዮን ሰባ አምስት ሺ ብር/ የሆኑ አርባ ሶስት አክሲዮኖች በፍታብሔር

ሕግ ቁጥር 2865 ንዑስ አንቀፅ 1 እና በንግድ ሕግ ቁጥር 341 አንቀፅ 2 የተቀመጠውን ፎርማሊቲ በማሟላት በመያዣነት የያዘ መሆኑን ለማስረዳት የሚችል ሆኖ አግኝተነዋል።

ተጠሪዎች የአቢሲኒያ ባንክ አክሲዮን ማህበር የሁለተኛው ተጠሪ የአክሲዮን ድርሻዎች በአመልካች በመያዣነት የያዛቸው መሆኑን በአክሲዮን መዝገብ ላይ የመዘገበው ያለ ሁለተኛው ተጠሪ ፈቃድና ስምምነት ነው የሚል ክርክር አቅርቦዋል። አቢሲኒያ ባንክ አክሲዮን ማህበር ሁለተኛው ተጠሪ በአቢሲኒያ ባንክ ያለውን የአክሲዮን ድርሻ አመልካች ለሚና ትሬዲንግ ኃላፊነቱ የተወሰነ የግል ማህበርና ለስታር ቢዝነስ ግሩፕ ኃላፊነቱ የተወሰነ የግል ማህበር ላበደረው የአብሮ ድራፍት ብድር በመያዣነት የያዙ መሆኑን የመዘገበው ሁለተኛው ተጠሪ ሁለቱ እህት ኩባንያዎች ከአመልካች ለወሰዱት ብድር ያሉት የአክሲዮን ድርሻዎቹ አስፈላጊውን ፎርማሊቲ አሟልቶ በመያዣነት እንዲያዙ እንዲያደርግ ግንቦት 26 ቀን 1991 ዓ.ም ለአቢሲኒያ ባንክ አክሲዮን ማህበር በፅሁፍ ባቀረበው ጥያቄ መሠረት መሆኑን ተጠሪዎች በማስረጃነት ይጠቅመናል ብለው ባቀረቡት የአቢሲኒያ ባንክ አክሲዮን ማህበር ግንቦት 14 ቀን 1999 ዓ.ም ከፃፈው ደብዳቤ በመግቢያው ላይ ተገልጿል። ከዚህ በተጨማሪ ሁለተኛው ተጠሪ በአቢሲኒያ ባንክ አክሲዮን ማህበር ያሉት የአክሲዮን ድርሻዎች አመልካች ለሚና ትሬዲንግና ስታር ቢዝነስ ግሩፕ ለሰጠው የአብሮ ድራፍት ብድር በፍላጎቱና በፈቃዱ በመያዣነት ያስያዘ መሆኑን “ኩባንያችን በአቢሲኒያ ባንክ አክሲዮን ማህበር ያለውን የብር 1,075,000 /አንድ ሚሊዮን ሰባ አምስት ሺ ብር/ ዋጋ ያላቸው አርባ ሶስት አክሲዮኖች ስታር ቢዝነስ ግሩፕ ኃላፊነቱ የተወሰነ የግል ኩባንያና ሚና ትሬዲንግ ኃላፊነቱ የተወሰነ የግል ኩባንያ ከባንኩ ለተበደሩት ብድር በዋስትና ያስያዘ መሆኑ ይታወቃል” በማለት አመልካች ከአቢሲኒያ ባንክ የባለአክሲዮኖች ስብሰባ ለመካፈል እንዲፈቀድለት በቁጥር ጣትኩ 701/37/99 ህዳር 9 ቀን 1999 ዓ.ም የፃፈው ደብዳቤ ያረጋግጣል። ከዚህ በተጨማሪ አቢሲኒያ ባንክ /አ.ማ/ አክሲዮኖችን በማያዣነት በአክሲዮን መዝገብ ውስጥ ሲመዘገብ ሁለተኛው ተጠሪ በግልባጭ እንዲያውቅ እያደረገ መሆኑን የቀረቡት የፅሁፍ ማስረጃዎች ያሳያሉ። በአመልካች በኩልና ተጠሪዎች ክርክራቸውን ለማጠናከር ያቀረቧቸው የፅሁፍ ማስረጃዎች ሁለተኛው ተጠሪ በአቢሲኒያ ባንክ አክሲዮን ማህበር ያሉት አርባሶስት አክሲዮኖች በመያዣነት የያዘውና መያዣው በአክሲዮን መመዝገቢያ መዝገብ የተመዘገበው የፍታብሔር ሕግ ቁጥር 2865 ንዑስ አንቀፅ 2 መሠረት በሁለተኛው ተጠሪ ፈቃድና ስምምነት መሆኑን የሚያረጋግጥ ግልፅ የፅሁፍ ማስረጃ በቀረበበት ሁኔታ በመሆኑ ተጠሪዎች መያዣው በአቢሲኒያ ባንክ አክሲዮን መዝገብ የተመዘገበው ከሁለተኛው ተጠሪ ፈቃድና ስምምነት ውጭ ነው በማለት ያቀረቡትን ክርክር አልተቀበልነውም። ተጠሪዎች ሁለተኛው ተጠሪ በአቢሲኒያ ባንክ ባለአክሲዮኖች ጠቅላላ ጉባኤ ለመሳተፍ እንዲፈቀድለት ለአመልካች የፃፈው ደብዳቤ በስህተት የተፃፈ ነው። የአመልካች የሥራ ኃላፊዎች ሁለተኛው ተጠሪ ያለውን የአክሲዮን ድርሻ የሕጉን መስፈርት በሚያሟላ የመያዣ ውል ያልተያዘ መሆኑን በተፃፉት ፅሁፍ አረጋግጠዋል። ስለሆነም አክሲዮን ድርሻው በመያዣነት አልተያዘም ተብሎ እንዲወሰንልን የሚል ክርክር አቅርቦዋል።

የሁለተኛ ተጠሪ እህት ኩባንያዎች የሆኑት ስታር ቢዝነስ ግሩፕ ኃላፊነቱ የተወሰነ የግል ማህበርና ሚና ትሬዲንግ ኃላፊነቱ የተወሰነ የግል ማህበር ለአመልካች በአብሮ ድራፍት ብድር ሲወስዱ ሁለተኛው ተጠሪ በአቢሲኒያ ባንክ አክሲዮን ማህበር ያለው የአክሲዮን ድርሻ በመያዣነት እንዲያዙ የተስማማ መሆኑ በአመልካች የቀረቡት የፅሁፍ ማስረጃዎች ያረጋግጣሉ። አመልካች ሁለተኛው ተጠሪ በአቢሲኒያ ባንክ ያለውን የአክሲዮን ድርሻ መያዣ በማድረግ ለሁለቱ የንግድ ድርጅቶች የአብሮ ድራፍት ብድር ፈቅዶ ሁለቱ የንግድ ድርጅቶች ብድሩን ወስደዋል። ከዚህ በተጨማሪ ሁለቱ የንግድ ድርጅቶች ከአመልካች የወሰዱትን የአብሮ ድራፍት ብድር ፈቅዶ ሁለቱ የንግድ ድርጅቶች ብድሩን ወስደዋል። ከዚህ በተጨማሪ ሁለቱ የንግድ ድርጅቶች ከአመልካች የወሰዱትን የአብሮ ድራፍት ብድር አልከፈሉም። ከዚህ ሁሉ ሂደት በኋላ ሁለተኛው ተጠሪ በአቢሲኒያ ባንክ ያሉኝ የአክሲዮን ድርሻዎች አመልካች በመያዣነት የያዛቸው መሆኑን በመግለፅ የፃፉትን ደብዳቤ በስህተት የተፃፈ ነው በማለት ያቀረበው ክርክር የሕግ ድጋፍና ተቀባይነት የሌለው ክርክር ሆኖ አግኝተነዋል። ሁለተኛው ተጠሪ አመልካች በአክሲዮን ድርሻዎቹ ላይ የሕጉን መስፈርት የሚያሟላ የመያዣ ውል የሌለው መሆኑን በመግለፅ የባንክ ኃላፊዎች በፅሁፍ አረጋግጠዋል በማለት የሚከከራከረው የባንኩ ኃላፊዎች የውስጥ መፃፈያ ሚሞ በማስረጃነት በማቅረብ ነው። እነዚህ የውስጥ መፃፈያዎቹ በዚህ ጉዳይ የአስረጅነት ዋጋ የሌላቸው በመሆኑ ክርክሩ ተቀባይነት የለውም። ከዚህ በተጨማሪ የአመልካች ኃላፊዎችና የሕግ ክፍል እርስ በርሳቸው በፅሁፍ የተለዋወጡት ሃሳብ በጉዳዩ ተፈፃሚነት ያላቸውን የሕግ ድንጋጌዎች ያላገናዘበና የሕግ አረዳድ ስህተት ያለበት ሆኖ አግኝተነዋል።

በአጠቃላይ ሁለተኛው ተጠሪ በአቢሲኒያ ባንክ /አ.ማ/ ካለው የአክሲዮን ድርሻ ውስጥ ዋጋቸው 1,075,000 /አንድ ሚሊዮን ሰባ አምስት ሺ ብር/ የሆኑ የአክሲዮን ድርሻዎችን አመልካች በፍታብሔር ሕግ ቁጥር 2865 ንዑስ አንቀጽ 1 እና በንግድ ሕግ ቁጥር 341 ንዑስ አንቀጽ 2 የተደነገገውን መስፈርት በማሟላት በመያዣነት የያዛቸው ሆኖ አግኝተዋል። አመልካች የአክሲዮን ድርሻዎቹን በመያዣነት የያዘውና በአቢሲኒያ ባንክ /አ.ማ/ የአክሲዮን መዝገብ ያስመዘገበው የፍታብሔር ሕግ ቁጥር 2865 ንዑስ አንቀጽ 2 መሠረት በሁለተኛው ተጠሪ ፈቃድና ሙሉ ስምምነት መሠረት ሆኖ አግኝተዋል። ስለሆነም የሥር ፍርድ ቤትና ይግባኝ ሰሚው ችሎት ግዙፍ ያልሆኑ ሃብቶች በመያዣነት በሚያዙበት ወቅት ገዥነት ያላቸውንና ተፈጻሚ ሊሆኑ የሚገቡ የሕግ ድንጋጌዎች ሳይገናኙ አመልካች የሁለተኛ ተጠሪን የአክሲዮን ድርሻ በመያዣነት የያዘ ስለመሆኑ በፍታብሔር ሕግ ቁጥር 2828 ንዑስ አንቀጽ 2 እና ሌሎች ጠቅላላ የውል ሕግ ድንጋጌዎችን የሚጠይቁትን ፎርማሊቲ ያላሟላ በመሆኑ ሕጋዊ ውጤት የለውም በማለት የሰጡት ትዕዛዝ መሠረታዊ የሕግ ስህተት ያለበት ሆኖ አግኝተዋል።

3. አመልካች ሁለተኛው ተጠሪ በአቢሲኒያ ባንክ አክሲዮን ማህበር ካሉት የአክሲዮን ድርሻ ዋጋቸው 1,075,000 /አንድ ሚሊዮን ሰባ አምስት ሺ ብር/ የሆኑ አርባሶስት አክሲዮኖች የሕጉን ፎርማሊቲ በማሟላት በመያዣነት ይዟል። አመልካች በመያዣነት የያዛቸው አክሲዮኖች ላይ የቀዳሚነት መብት ይኖረዋል። አመልካች የቀዳሚነት መብት በሁለተኛው ተጠሪ ላይ ብቻ ሳይሆን በሶስተኛ ወገኖችም ላይ የፀና ነው። ስለሆነም አመልካች በመያዣነት በያዛቸው አክሲዮኖች ላይ ያለው የቀዳሚነት መብት ሁለተኛ ተጠሪን ከስዕ የፍርድ ባለመብት በሆነው አንደኛው ተጠሪ ላይም የሚሰራ ነው። ከዚህ በተጨማሪ አመልካች በመያዣነት የያዛቸውን አርባሶስት አክሲዮኖች የሚያስገኙትን ትርፍ /ዲቪደንድ/ በፍታብሔር ሕግ ቁጥር 2867 ንዑስ አንቀጽ 1 መሠረት የመቀበልና የቀዳሚነት መብት አለው። የሥር ፍርድ ቤት እና ይግባኝ ሰሚው ችሎት አመልካች ሁለተኛው ተጠሪ በአቢሲኒያ ባንክ አክሲዮን ማህበር ካለው የአክሲዮን ድርሻ ውስጥ ዋጋቸው 1,075,000 /አንድ ሚሊዮን ሰባ አምስት ሺ ብር/ በሆኑ አርባሶስት አክሲዮኖችና ከእነዚህ አክሲዮኖች እንደ አውሮፓውያን አቆጣጠር 2006/2007 ዓ.ም የሚገኘው ዲቪደንድ ለአንደኛው ተጠሪ የፍርድ ማስፈፀሚያ እንዲሆን የሰጡት ትዕዛዝ መሠረታዊ የሕግ ስህተት አለበት። ስለሆነም ሁለተኛው ተጠሪ በአቢሲኒያ ባንክ ካለው የአክሲዮን ድርሻ አመልካች ዋጋቸው 1,075,000 /አንድ ሚሊዮን ሰባ አምስት ሺ ብር/ በሆነው አርባ ሶስት አክሲዮኖችና እነዚህ አክሲዮኖች እንደ አውሮፓውያን አቆጣጠር 2006/2007 እና ከዚያ በኋላ ባስገኙት የአክሲዮን ትርፍ /ዲቪደንድ/ በቀዳሚነት የመጠየቅና የመቀበል እና ለአስደረው ብድር መክፈያ የማድረግ መብት አለው። በመሆኑም የሥር ፍርድ ቤትና ይግባኝ ሰሚው ችሎት ከላይ በዘርዘር የጠቀስናቸውን የሕግ ድንጋጌዎች ሳይገናኙ አመልካች ሁለተኛው ተጠሪ በአቢሲኒያ ባንክ ካለው የአክሲዮን ድርሻ በአርባሶስት አክሲዮኖችና በዲቪደንድ ላይ የሕጉን ፎርም ያሟላ የመያዣ መብት የለውም በማለት የሰጡት ውሳኔ መሠረታዊ የሕግ ስህተት አለበት በማለት ወስነናል።

ው ሣ ኔ

1. የከፍተኛው ፍርድ ቤት በመዝገብ ቁጥር 62713 ግንቦት 13 ቀን 2000 ዓ.ም የሰጠው ትዕዛዝና የጠቅላይ ፍርድ ቤት ይግባኝ ሰሚ ችሎት በመዝገብ ቁጥር 38688 ሰኔ 25 ቀን 2000 ዓ.ም የሰጠው ትዕዛዝ ተሸሯል።
2. አመልካች ለአስታር ቢዝነስ ግሩፕ ኃላፊነቱ የተወሰነ የግል ማህበርና ለሚና ትሬዲንግ ኃላፊቱ የተወሰነ የግል ማህበር በአሸር ድራፍት ብድር ሲያበድር ሁለተኛው ተጠሪ በአቢሲኒያ ባንክ አክሲዮን ማህበር ካለው የአክሲዮን ድርሻ ዋጋቸው 1,075,000 /አንድ ሚሊዮን ሰባ አምስት ሺ ብር/ የሆኑ አርባሶስት አክሲዮኖች በመያዣነት ይዟል። በእነዚህ አክሲዮኖች ላይ የቀዳሚነት መብት አለው ብለናል።
3. አመልካች በመያዣነት የያዛቸውና ከላይ ዋጋቸው የተገለፀው አርባሶስት አክሲዮኖች እንደ አውሮፓውያን አቆጣጠር 2006/2007 እና ከዚያ ወዲህ ያስገኙትን የአክሲዮን ድርሻ ትርፍ /ዲቪደንድ/ የመቀበል የቀዳሚነት መብት አለው ብለናል።
4. አንደኛ ተጠሪ ለፍርድ ማስፈፀሚያ ማድረግ የሚችለው አመልካች በመያዣነት ያልያዛቸውን የሁለተኛው ተጠሪ አክሲዮኖችና ከእነርሱ የሚገኘው የአክሲዮን ድርሻ ትርፍ /ዲቪደንድ/ ብቻ ነው ብለናል።

5. ለሰበር ያወጡትን ወጭ አመልካችና ተጠሪዎች ለየራሳቸው ይቻሉ።

6. በትውስት የመጣው የከፍተኛው ፍርድ ቤት መዝገብ ይመለስ።

ይኸ ፍርድ በፌዴራል ጠቅላይ ፍርድ ቤት ሰበር ችሎት ቀን 2001 ዓ.ም በሙሉ ድምፅ ተሰጠ።

የማይነበብ የአምስት ዳኞች ፊርማ አለበት።

ቤ/ኃ